

Umulungu 28

"Ndesamwa no kwanga.... Ndelumbe shina lyenu. Amalumbo 9:2

IKOTI LWA KWA YUSUFU

Yusufu aleikala na Yakobo, wishi. Baleikala mwi hema. Yusufu ali naba munyina wakwe ikumi limo na umo. Bonse bali ba cemi. Baleya balefwaya fwaya umulemfwe na menshi pakunwisha no kulisha impanga. Ilingi line baleenda milundu iitali pa kulisha imikumi yabo.

Bushiku bumo Yakobo atile, "Yusufu nombamba kuti wa afwako ba munonko. Kabiye na bene mu kucema impanga ne ng'ombe."

Yusufu alisekelemo mu kuceme mpanga. Ashitwele ukwali umulemfwe na menshi. Acemene impanga bwino. Takwali inama ya mpanga iyo ba cenene. Kabili takwali impanga ya butwike. Ilyo bwailile, abwelele ku ng'anda ne mpanga.

Yakobo aishibe ukuti Yusufu ali bombele bwino. Afwaile ukumupeela ikoti lipya. Asalile insalu iyali na maluba ayengi ukuti amupangile koti. Ilyo ikoti lya pwile, akutile Yusufu. "Ili likoti lyobe," amwebele. "Likakulenga ukuba ne cikabilila mu lucelo. Likakupokololako ukufuma ku kasuba mu kasuba."

Yusufu alitemenwe nganshi. Afwele lilye koti lyakwe ilisuma. Kabili atotele ba wishi.

Ulucelo lwakonkelepo, Yusufu abukile lucelo celo. Afwele ikoti lyakwe ilipya. Ali ne cikabilila. Wishi amupele ikoti lisuma nganshi.

Ukutendeka 37:3

Umulungu 29

"Toteleni Yehoba.....uupe cakulya kubantunse." Amalumbo 136:1, 25

ICAKULYA CA LUPWA LWAKWA YUSUFU

Yakobo na bana bakwe ikumi limo na umo baikele mu Kenani. Babyele amataba mu mabala yabo. Kabili bali ne mpanga pamo ne ng'ombe.

Umwaka umo takwali mfula. Amataba tayakulile. Amabala yalyumine kabili mwali ulukungu. Takwali cani cakulya ing'ombe ne mpanga.

"Bushe twalacita shani?" Umo uwabana bakwa Yakobo aipwishe. "Tuli ne nsala tatukwete fyakulya."

Yakobo aaswike atile, "Ning'umfwo kuti Egupto muli fyakulya fingi. Kabiye ni kulya mu kayeshitako."

Ba munyina ikumi bapekenye ukuya ku Egupto. Lwendo lu tali nganshi. Baendele inshiku ishingiri.

Ilyo bafikile ku Egupto bamwene abantu abengi. E lyo baipwishe abati, "Nikwi twingashite fyakulya? Ifwe tatukwete."

"Kabiye ni kubutala bwa mfumu babebela."

Kubutala bwa mfumu, balandile na kaafwa wa mfumu. "Bushe kuti twashitako ifilyo kuno?"

"Ee" kaafwa abebela. "Ndemushitishako amataba. Kuti mwashitila apo mulefwaila."

Aba bamunyina balisansamwike. Kabili baile na masaka mukufwaya ifyakulya ku calo ca Kenani.

Yakobo atotele Lesa pa fyakulya fya sangilwe ifya lupwa lwabo.

Ukutendeka 42-44

Umulungu 30

"Tutotela Kuli Lesa." Abena Kolose 1:3

IFIBUSA FYAKWA PAULO

Paulo alefwaya ukweba bantu pali Yesu. Ashile ing'anda yakwe ku Athens. Aile ku musumba wa bena Korinti. Kulya takweteko ifibusa iyo. Aambile ukulanda ku bantu. Abebele ulwa pali Lesa.

Paulo akumenye umuntu umo no mukashi wakwe. Bali kutikeko ku kushimikila kwakwa Paulo. Batemenwe Yesu. Balefwaya ukusekesha Lesa. Kabili bali sansamwike pa kuti Paulo aishile kuntu baleikala.

Paulo takwetemo ng'anda mu Korinti. Alefwaya ukwa kwikala. Ifibusa fyakwe fipya. Aquila na Priscilla batile, "Paulo, bushe teti wise tuleikala bonse?"

Paulo aaswike ati, "Muli sana no luse kuli ine. Ndesansamuka sana nga naisa ikala na imwe."

Paulo alelelekesha Aquilla na Priscilla uko balebomba. Balepanga ama hema ya kushitisha. Balebombesha nganshi.

"Bushe kuti na mwafwako?" Paulo abepwishe. "Nalishiba ukupanga ama hema. Kabili ba tata ni bakapanga wa ma hema."

Aquilla na Priscilla balisansamwike pa kuti Paulo alebafwa. Ali ni kapanga musuma. Kabili bonse balisansamwike ca pamo.

Paulo lyonse alepokelelwa mu ng'anda yakwa Aquilla na Priscilla. Bali fibusa fyakwa Paulo.

Imililo 18:1-3, 24-28

Umulungu 31

"Icebo cenu ni nyali kumakansa yandi." Amalumbo 119;105

BAIBELE YA MFUMU YOSIA

Ubushiku bumo Imfumu Yosia yakutile umunankwe, Shafani. "Ndi na ka mulimo akasuma." "Kabiye kwi tempele. Kebe kashimikila ukuti apende indalama shonse. Abomfye shonse indalama mu kulungisha icilonganino."

Imfumu yatwalilile, "Ndefwaya ukuti kashimikila na bakafwa wakwe balungishe ifibumba e lyo bashike ne fipunda fyabo panshi ya ng'anda. Kabili, ndefwaya no kuti ba pyange no kuwamya ici cilonganino busaka busaka."

Shafan aebele kashimikila fyonse ifyo mfumu yasosele. Kwali incito iikulu iyakutula babombe.

Ilyo balewamya, basangile icitabo ca mashiwi ya kwa Lesa.

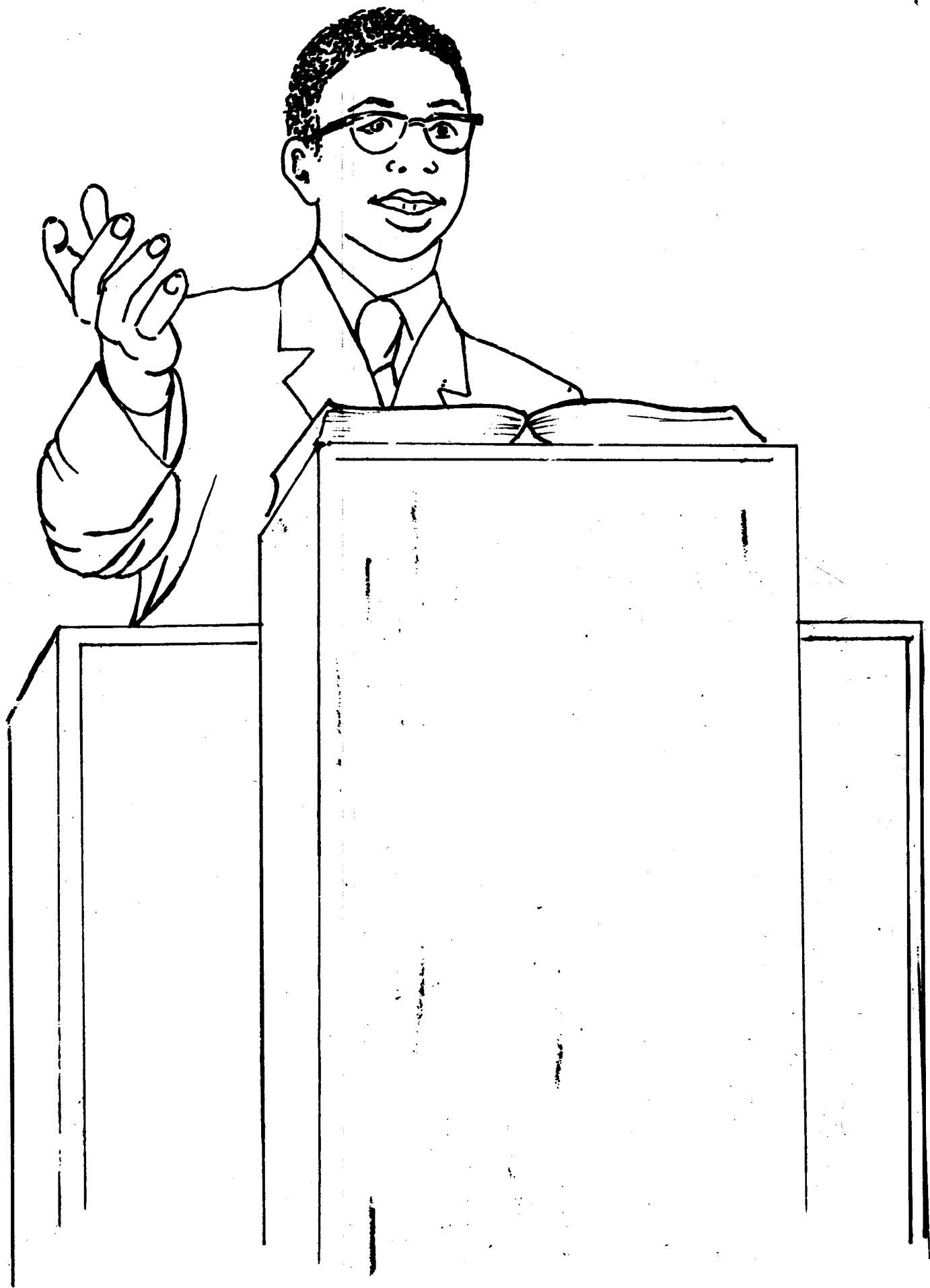
Shafani atwele cilya citabo ku mfumu. "Ici e citabo ca mashiwi yakwa Lesa ica lubile," imfumu yasosele. "Napapata mbelengelako."

Imfumu Yosia yali no bulanda ilyo yalekutika, yalishibe ati abantu bakwe tabaleumfwila Lesa. "Kuuta bantu bonse bese ku cilonganino. Kulya eko tulebelenga amashiwi yakwa Lesa. Tulesambilila ifyo Lesa alefwaya ukuti tucite."

Ilyo abantu bafikile, imfumu Yosia yabelengele kuli bena ukufuma mu mashiwi yakwa Lesa. Ilyo yapwile ukubelenga, yapepele ati, "Natotela, Lesa, pa kutwafwa ukusanga icebo cobe. Twafweni ukucita ubulungami."

Abantu balaile ukuti bali no kusunga amafunde yakwa Lesa. Kabili tabakalabe amashiwi ya muli Baibele.

2 Ishamfumu 22:1;23:8

Umulungu 32

"Lesá.....atemenwe no kutupelo Mwana wakwe." 1Yohane 4:10

UKUPEKANYA KWAKWA LESA PALI YESU

Imyaka iingi iyapitako, abantu tabaishibe nangu cimo pali Yesu. Balishibe ifya pali Lesa. Lesa bali mutemenwe. Lelo Lesa ali talatuma umwana wakwe.

Umo uwa ba kaafwa bakwa Lesa ali ni Mika. Lesa aafwile Mika ukulembapo icipande mu Baibele. Ifyo alembele fyaba mu Baibele yesu ilelo. Mika ali kasesema. Aleesha ukucita ifyo ifintu ifinga sekeshá Lesa.

Ubushiku bumo Mika ali ne lyashi lyanseko. "Umwana akafyalwa mu Betlemu." Uyu akaba mwana wakwa Lesa."

Abantu bali ne nsansa nganshi. Lesa akatuma umwana wakwe. Baebele abana babo pali ici. Aba bana balikulile. Nabo baebele abana babo.

Imyaka iingi yalipitile. Abantu bamo baambile ukutwishika nga ca kuti Lesa akatuma umwana wakwe. Bamo baleibukisho bulayo bwakwa Lesa. Balishibe ati akatuma umwana wakwe.

Ilyo Yesu afyelwe, baishibe ati yalya mashiwi yakwa kasesema yali ya cine. Bacetekele Lesa. Lesa asungile ubulayo bwakwe.

Ilyo Yesu akulile, aposeshe abantu abengi. Alengele impofu ukumona. Alengele ifilema ukwenda. Alengele bamo ukusansamuka. Lesa apekanishishe ifyakucita ifingi.

Umuntu uwitwa Yohane nao alembele pali Yesu. Ali mumwene Yesu. Asosele na Yesu. Abombele na Yesu. Yohane atile ati Lesa alangisha ukutemwa kwakwe pa kutuma Yesu. Ngatwatemwa Lesa, tufwile ukutemwana. Asosele ati, "Lesá kutemwa."

Yohane alitotele pantu Lesa atumine umwana wakwe. Abengi abantu balitotele.

Mika 5:2; 1 Yohane 4:1-12

Umulungu 33

"Icibusa citemwa mu nshita yonse." Amapinda 17:17

DABIDI NA YONATANI

Ubushiku bumo Dabidi alekumba impanga shakwa wishu, e lyo kwaishile aba kuti bamumone. "Twafuma ku mfumu Sauli," umu muntu aaswike. "Twapapata isa na ifwe ku ng'anda ya mfumu. Alefwaya ukukumona."

Dabidi abutukile ku ng'anda ya mfumu. Alentonkanya, "Cinshi ico mfumu alemwaila?"

Imfumu Sauli yatile, "Dabidi, uli mulumendo umu uwashinga. Kabili wali afwilisha sana abantu bobu muno calo. Ndefwaya ukuti iwe uleikala na ine mwisano lyandi no lupwa lwandi. Ndefwaya ulelisha icilimba cobe kabili uleimba."

Imfumu yali no mwana, Yonatani. Yonatani ali ne koti lyakwe e lyo no lupanga. "Napela ifi fyabupe kuli iwe pantu nali kutemwe. Ndefwaya ukuti ube cibusa wandi."

Dabidi na Yonatani batemenwe ukulanshanya ca pamo. Kabili balelunga bonse no kwangala ca pamo. Dabidi atemenwe ukulaikala ne mfumu. Aleumfwa bwino pa kwafwako imfumu. Kabili atemenwe ica kuti Yonatani ali cibusa wakwe.

Bushiku bumo Yonatani amwebele, "Natulayane ukuti lyonse tukabe bucibusa, Dabidi."

Dabidi ali sumine. Atemenwe Yonatani. Lyonse ali no kumutemwa. Ilyo baile balekula, batwalilile ukuba ifibusa. Tabalabile ukulayana kwabo.

Imyaka iingi ilyo yapitile, Dabidi abele imfumu. Cibusa wakwe Yonatani ali ipaiwe. Yonatani ashile umwana uwalemana. Dabidi aitle uyu mwana umwaume icilema ukuti baleikala bonse. Atile, "Wiso na ine twali ifibusa fya cine. Ndefwayo kuti iwe uleikala mu mwandi. Nakulakusakamana."

1 Samueli 18:23; 2 Samueli 9:1-7

Umulungu 34

"Cisuma ukutotela Yehoba." Amahumbo 92:1

ABA FIBASHI IKUMI LIMO

Bwali ubushiku ubusuma. Yesu na basambi bakwe baleenda. Baleya ku Yerusalemu. Bamwene abantu baleisa kuli bene. Yesu abapendele, umo, babili, batatu, bane, basano, mutanda, cine lubali, cine konse konse, pabula, ikumi. kwali abantu ikumi.

Yesu alemona ifilonda pa maboko na molu. Bali no bulwele balekuta ifibashi.

Aba baume ikumi baishile iminina. Tabali na kupalama ku muntu nelyo umo. Bapundile kuli Yesu, "Twapapata, twafweniko."

Yesu alefwayo kubafwa, atile, "Kabiyeni kailangeni kuli bashima pepo."

Aba baume ikumi batonkwele ulubilo ukuya kuli bashima pepo. Umo muntu ailoleshe pa maboko. Tapali ifilonda kabili. Aolekeshe pa molu, napo alipolele.

"Ni mpola," alila. Ali nensansa.

Bambi nabo bailolesha pa molu na pa maboko. Bonse balipolele.

Abaume pabula batwalilile ukuya kuli bashima pepo. Balefwaisho kwebe ndupwa shabo ifya bacitikile. Lelo kwali umo umuntu uushabutukile kuli ba shima pepo. Ilyo amwene ati naapola, apilibwike. Aile kuli Yesu. Atile, "Natotela, we Yesu. Nali uwalwala, kabili wamposha. Ifilonda nafiya ukufuma ku molu na ku maboko. Natemwa sana. Natotela, Yesu."

Yesu amwentwile ilyo amuloleshe. "Ima, kabiye ku ng'anda."

"Uli bwino, wacitetekela ukuti kuti na kuposha."

Ulya muntu abutukile kabili pa musebo. Alefwaya ukuya eba ulupwa lwakwe. Alitotele.

Luka 17:11-19

Umulungu 35

"Mufwile ukwendela no kutemwina Lesa." 1 Abena Tesalonika 4:1

SAKEO

Sakeo amwene uko abantu balebutuka mu misebo ya mu Yeriko. Balekolongana ukushingulukapo umuntu umo. Umbi nao atile ni Yesu. Sakeo alyumfwilepo fimo pali Yesu, lelo tabalile amumone. Alefwaya ukuti angamona Yesu.

Sakeo ali umuntu umwipi. Mwi bumba lya bantu te kuti amone Yesu. Amwene icimuti mupepi. Atontonkenye ati, "Nalatangilila bantu no kuyanina uyu muti, lyena e lyo fye ndemona Yesu nga aisa pita."

Ilyo Yesu aishile aleenda mwisamba lya muti aliminine. Ainwine mpumi. Sakeo alolekeshe panshi. "Sakeo," Yesu amwita, "Ika bwangu bwangu. Ndeya ku mobe. Ndefwaya ukulanda nobe."

Sakeo alipapile nganshi. Yesu alishibe ishina lyakwe. Aikile bwangu bwangu. Abutukile kuli Yesu. Baendele pa musebo ca pamo.

Ilyo bafikile ku ng'anda yakwa Sakeo, balingile. Sakeo akutike kuli Yesu ilyo Yesu alelanda nankwe. Yesu atile, "Lesa alikutemwa. Alefwayo kuti umutemwe. Kabili alefwayo kuti utemwe na bambi."

Sakeo aumfwile insoni pa fintu alecita. "Nalebepa abantu. Nshakwete na luse. Ndebwekeshamo indalama na leiba," efyo asosele. "Kabili ndepela indalama na kubabusu."

Yesu amwentwile. "Natemwa pantu ulefwaya ukucita ifintu ifisuma. Cisuma ku muntu ukubo wa luse, Sakeo."

Sakeo alisekelemo. Alitotele pa kuti Yesu aishile ku mwakwe.

Luka 19:1-10

Umulungu 36

"Yesu....aendawike alecita icisuma." Imilimo ya Batumwa 10:38

ANDREA NA MUNYINA WAKWE

Ubushiku bumo Yohane kabatisha aleenda na basambi bakwe babili. Balelanda pali Lesa. Yohane amwene umuntu uwalepita. "Lolesheni! Umwana wa mpanga wakwa Lesa." Uyu muntu ali ni Yesu.

Yohane aleeba abantu ati Yesu ali no kwisa. Nomba, Yesu ambile ukulanda ku bantu. Aebele abantu ifintu ifingi pali Lesa. Ilyo Yesu aile, aba bakafwa babili bali mukonkele.

Yesu apilibukile ku numa. Abepwishe ati, "Cinshi ico mulenkonkela?"

Aba baume bali na mepusho ayengi. Balandile na Yesu inshita iitali. Bali ne nsansa pa kuti bakumenye Yesu. Umo uwa aba babili ali ni Andrea.

Ilyo Andrea aile ku ng'anda amwene munyina Simoni. Andrea atile, "Simoni, ufwele unkonke. Ninsanga Kristu. Nacilalanda nankwe akasuba konse. Nanjeba ifintu ifingi. Ninjishiba ati naiwe ulemutemwa."

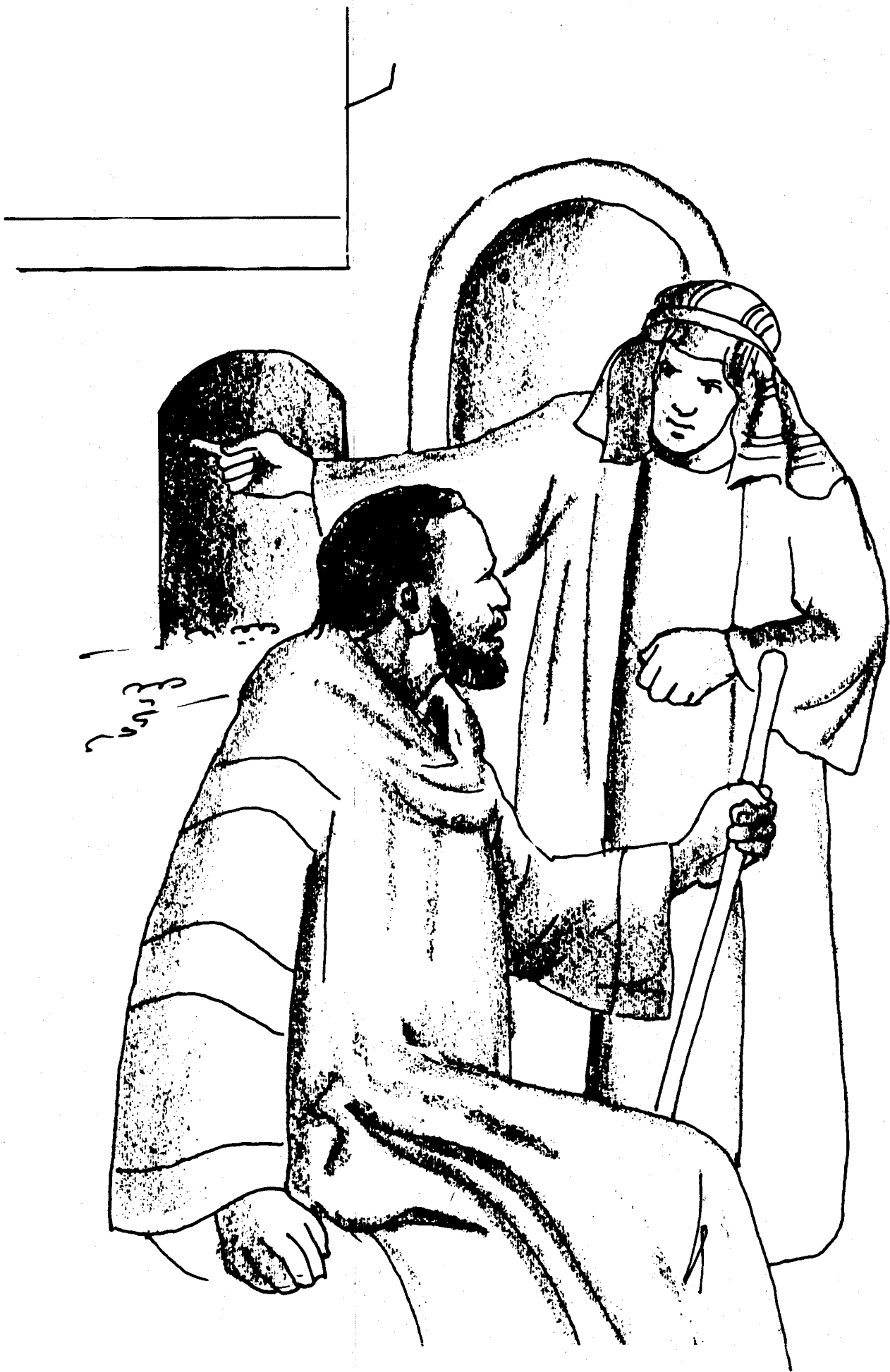
"Nalaya na ine njemona uyu muntu," Simoni aaswike.

Ulucelo lwakonkelepo, aba bamunyina babili baile mu kumona Yesu. Balolelele imyaka iingi ukuti bamone Yesu.

Yesu abamwene uko baleisa. Aloleshe pali Simoni. Atile, "Niwe Simoni, mwana Yohane. Nomba uketwa Petro."

Andrea alitemenwe. Aletele munyina wakwe kuli Yesu. Petro nao alitemenwe. Bakebako abantu na bambi palwa kwa Yesu. Balefwaya ukuti abantu bonse bomfwe palwa kwa Lesa.

Yohane 1:35-42

Umulungu 37

"Temwa....Lesa." Marko 12:30

ICIBUSA CIPYA CAKWA NAMAYO

Yesu na basambi bakwe baendele imilundu iingi. Akasuba kali kalipe. Pakufika akasuba pa kati ka mutwe, balinakile. Ilyo bafikile pa cishima, Yesu aikele panshi pa kuti atusheko. Abasambi baingile mu mushi mu kushita ifyakulya.

Mu mushi ulya mwaleikala namayo umo uwali ne fibusa fye ifinono. Afumine ku cishima mu kutapa amenshi. Alefwaya amenshi pa kuti awashe ifya kufwala. Kabili alefwaya amenshi ya kunwa.

Pa cishima namayo amwenepo Yesu. Alandile kuli wene. "Napapata, mpelako amenshi."

Yesu na namayo balanshenye. Yesu aebele namayo ifintu ifingi pali Lesa.

Namayo aipwishe Yesu amepusho. Atile, "Niwe ani?" Uleumfwika kwati uli umo uwa bakashimikila bakwa Lesa.

"Nine Yesu. Ndi mwana wakwa Lesa," Yesu amwebele. Amwebele ukuti alepepa Lesa. Na kabili amwebele ati ali ni Mesiya.

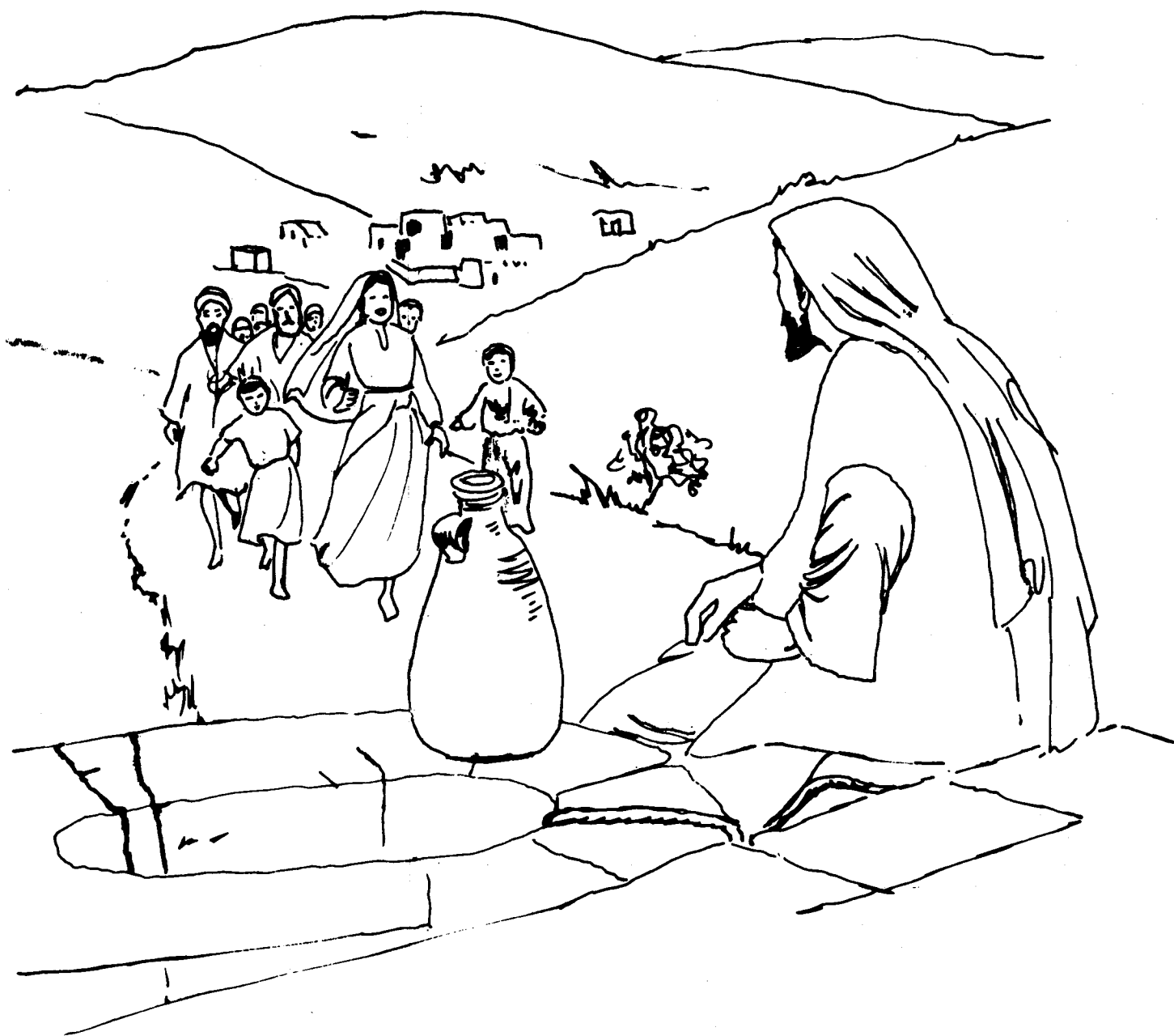
Namayo atile, "Ndefwaya bonse beshibe ati uli pano. Ndefwaya bayumfwile ilyo ulelanda."

Abutukile ku mushi. Aebele abantu bonse, "Ninkumanya Yesu. Mwana wakwa Lesa. Nkonkeni pa kuti imwe mu mumone."

Abantu bakonkele uyu namayo. Yesu abebele pa kutemwa kwakwa Lesa. Baishibe ati Mwana wakwa Lesa. Baipwishe Yesu na basambi bakwe ukuti bengilemo mu mushi ulya. Baikelemo inshiku shibili.

Namayo ulya alitemenwe. Yesu abele ni cibusa wakwe. Ilingi line aletotela Lesa pa Mwana wakwe.

Yohane 4:1-42

Umulungu 38

"Mutemwane." 1 Yohane 4:7

FILIPO NA MUTUNGWI

Filipo ali ni cibusa wakwa Yesu. Aleenda pa musebo. E lyo aumfwile ukulila kwe cheleta. Kabili amwene pali umuntu pa cheleta line ili.

Uyu muntu ali wa ku Ethiopia. Alebelenga Baibele. Filipino abutukile kwi cheleta no kulanda na ulya muntu.

"Bushe ulefyumfwa fintu ulebelenga?" Aipwishe.

"Iyo, nshilefyumfwa. Ndekabila uwa kungafwako. Isa wikale mwi cheleta pamo na ine. Na limo kuti wangafwako ukwilula aya amalembo."

Filipo aikele mupepi na wene. Abelengele ama beshi muli Baibele. Atampile no kulondolola kuli uyu mutungwi. **"Aya mashiwi yalelanda pali Yesu,"** Filipino asosele ati, **"Yesu Mwana wakwa Lesa. Lesa atumine umwana wakwe ukuti abe cibusa cobe. Lesa atemwa abantu bonse."**

Uyu muntu alekutika. **"Nalitemwa Yesu,"** aasuka. **"Ndefwaya abe cibusa wandi. Natotela pakunjebako pali wene."**

Namutekenya aiminike ba kabalwe. Filipino afuminemo mwi cheleta. Umuntu wa ku Ethiopia abwelelemo ku mwabo. Aakanyeko ifyebo fyakwa Filipino ku ba nankwe. Atile, **"Nintemwa pa kuti Filipino anjebeleko pali Yesu."**

Imilimo 8:26-40

Umulungu 39

"Nkakwafwa." Esata 41:10

BAKASHIMIKILA BABILI ABAENDELE

Cali ni pa mulungu mu Antioki. Bwali bushiku bwa kuti abantu baye ku mapepo. Abalumendo ba bakashana baleya ku mapepo.

Paulo na Silasi e baleya mukushimikila. Bonse balefwaya ukumfwa uko baleshimikila. Baikele tondolo no kukutika ku mashiwi yabo.

Iyo Paulo aleshimikila atile, "Ndi ne landwe lisuma. Natwishiba ati mwalitemwa Lesa. Natwishiba mwalitemwa na Yesu. Lelo kuliko abantu abengi muno mushi abapata Lesa. Tabaishiba ati Lesa alibatemwa. Takwaba wabebako."

"Barnaba na ine tulefwaya ukuya na ku ncende shimbi. Tulefwaya ukweba aba bantu ifya pali Yesu. Bushe kuti mwatwafwa?" Paulo abepwishe.

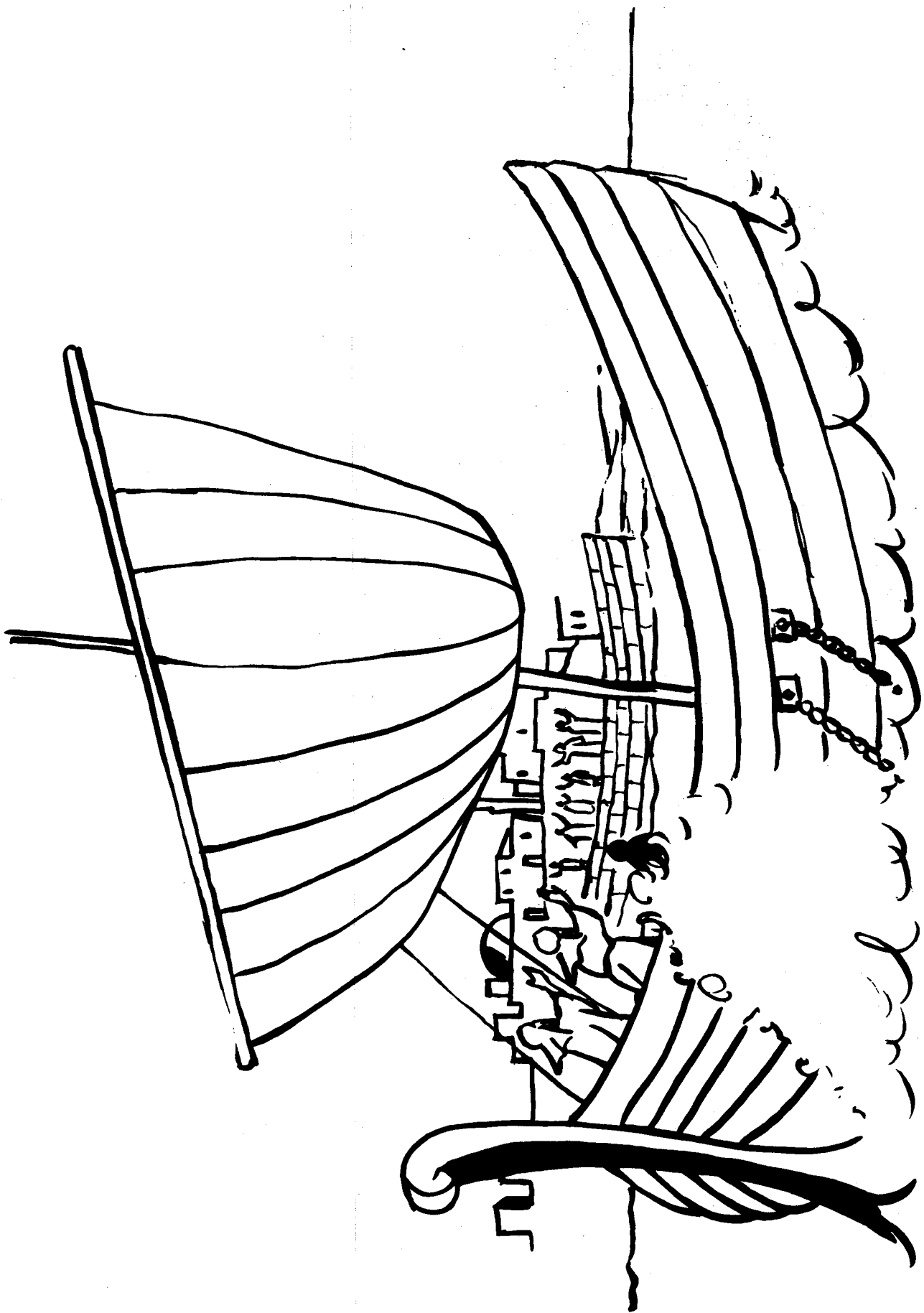
Abantu balitemenwe pali Paulo na Barnaba. "Tukalamufuluka kuno," basosele "Lelo natwishiba ati Lesa alefwaya muye. Tulefwaya muye, na ifwe. Tulefwaya mwebeko bambi pali Yesu. Twakula mupepelako. Tulelomba Lesa ukuti amusunge."

Ifibusa fya cilonganino fyakontamike mitwe. "Twatotela Lesa wesu pali Paulo na Barnaba. Bafwilisheni ukuti babe ba kashimikila basuma," Bapepele. "Basungeni ku bubi bonse. Bafweni ukwenda bwino."

Iyo Paulo na Barnaba baipekenye ukwima, baile ku bwato. Ifibusa fyabo fyali nabo.

"Tukabwela bwangu," Paulo na Barbaba basosele. "Twatotela pa kutupepelako."

Imilimo ya Batumwa 13

Umulungu 27

"Ntotela Lesa." 2 Timote 1:3

ULWIMBO LWA KUTASHA

Dabidi ali mulumendo umwaice. E walesunga impanga shakwa wishi. Aleimba inyimbo ishingi ilyo alecema impanga. Dabidi aleimba pa mulandu wa calo Lesa abumba.

Dabidi alekutika ku calo Lesa abumba. Aleumfwa uko utuni twaleimba. Aleumfwa uko umwela walepunga mu fimuti.

Dabidi kabili alelolesha no kumona ukumoneka kwa fintu fisuma ifya mu calo Lesa apangile umulu ukuba uwa bulu (blue). Amakumbi ayapangile aya buta.

Dabidi aleufwa ifyo icalo ca mushinguluka. Aleumfwa ne cikabilila ca kasuba. Aleumfwa no mwela watalala walemuma pa menso. Kabili aleumfwa no kunakilila kwa cani mu makasa.

"Lesa mukulu," Dabidi aimbile. "Lesa atuma imfula pa calo. Imfula ilenga icani ukukula ukuti inama shilye. Kabili imfula ilenga amacungwa ne misalu ukukula pa kuti umuntu alye."

"Lesa apangile akasuba pa kuti abantu balebomba. Kabili abikileko ubushiku pa kuti abantu balelala no kutusha."

"Alengele imilonga ukupita mu calo. Kabili abikilemo isabi ilinono ne likulu."

"Ifyo ifyawama ifintu Lesa abumbile. Icalo, amakumbi e lyo na bemba."

"Ndeimba ukulumbanya Lesa. Lyonse nkemba ishamalumbo. Nkemba isha malumbo kuli Lesa," eflyo Dabidi aleimba.

Amalumbo 104:1-3; 10-25,33

